دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

جلد اول

آموزش گام به گام کودکان نابینا ـ ناشنوا

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
آموزش گام به گام کودکان نابینا ـ ناشنوا (جلد اول)
ترجمه و گردآوری: دکتر یونس لطفی و همکاران

ترجمه و گردآوری: دکتر یونس لطفی

با همکاری:

سعیده مهرکیان ـ اکرم حاج‌علی‌اکبر ـ سیروان شیخی

Step by Step Education for Deaf - Blind Children

Translated by:
Dr Younes Lotfi
Saeideh Mehrkian
Akram Hajaliakbar
Sirvan Sheykhi

برجسته‌ترین مسائلی که در کتاب حاضر مطالعه خواهید نمود عبارتنداز:

- آشنایی با توانمندیهای کودکان نابینا ـ ناشنوا
- آموزش کودکان نابینا ـ ناشنوا براساس نیازهای فردی و امکانات موجود در محیط زندگی کودک

انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

شابک: ۸-۶۲-۸۸۶۳-۹۶۴-۹۷۸
قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

آموزش گام به گام کودکان کم شنوای ۶-۲ سال

(جلد اول)

«درس اول، دوم، سوم، چهارم»

ترجمه و گردآوری:

دکتر یونس لطفی
اکرم حاج علی اکبر
سودابه افشارپور

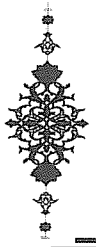

	سرشناسه : لطفی، یونس،۱۳۳۳- مترجم
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش گام به گام کودکان کم‌شنوای۶-۲ سال/ ترجمه و گردآوری مطالب یونس لطفی. اکرم حاج‌علی‌اکبر، سودابه افشارپور.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۳ ج.
شابک	: دوره: 978-964-8863-59-8؛۵۵۰۰۰ ریال: ج.۱: 978-964-8863-56-7 ؛ ۵۵۰۰۰ ریال ج.۲: 978-964-8863-57-4؛۵۵۰۰۰ ریال: ج.۳: 978-964-8863-58-1 ؛۵۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: ج ۱-۳ (چاپ سوم).
مندرجات	: ج.۱. درس اول، دوم، سوم، چهارم.- ج.۲.درس پنجم،ششم،هفتم،هشتم.- ج.۳.درس نهم، دهم، یازدهم، دوازدهم.
موضوع	: شنوایی ناقص در کودکان-- آموزش و پرورش
موضوع	: کودکان معلول-- آموزش و پرورش
شناسه افزوده	: حاج علی اکبر، اکرم، ۱۳۴۷ - ، مترجم
شناسه افزوده	: افشارپور، سودابه، ۱۳۴۹- ، مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی
رده بندی کنگره	: ۱۳۸۹ ۶أ۸۴ ل/HV۲۴۳۰
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۰۹۶۱۴

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

نام کتاب: آموزش گام به گام کودکان کم شنوای ۶-۲ سال (جلد اول)

تألیف : *دکتر یونس لطفی - اکرم حاج علی اکبر- سودابه افشارپور*

شابک: *۹۷۸-۹۶۴-۸۸۶۳-۵۶-۷*

شمارگان : *۱۰۰۰ جلد*

امور کامپیوتری: *تایپ نغمه*

قیمت : *۵۵۰۰۰ ریال*

چاپ دوم: *۱۳۸۶*

نوبت چاپ: *سوم*

چاپ: *کاریسا*

سال انتشار: *۱۳۸۹*

ناشر: *دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی*

نشانی: *اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکیار، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی*

تلفکس: *۲۲۱۸۰۰۸۱*

همه‌ی حقوق برای ناشر محفوظ است.

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

سازمان بهزیستی استان تهران

آموزش گام به گام کودکان کم شنوای ۶-۲ سال

فهرست دروس

درس اول	۵۰ - ۱
درس دوم	۱۰۳ - ۵۱
درس سوم	۱۵۹ - ۱۰۴
درس چهارم	۲۲۴ - ۱۶۰

مقدمه چاپ سوم

با توجه به استقبال گسترده ناشنوایان و خانواده محترم آنان و کارشناسان محترم شنوایی‌شناسی و گفتار درمان مراکز خصوصی و دولتی و اتمام کلیه نسخ چاپ اول و دوم بر آن شدیم که چاپ سوم کتاب را به انجام رسانیم. در چاپ دوم با توجه به گزارشات دریافتی از طرف منتقدین مطلب قابل اضافه شدن به مجموعه این کتاب مشاهده نشد، انشاءالله از پیشنهادات و انتقادات در جهت تدوین کتاب دیگری در خصوص توانبخشی گام به گام کودکان ناشنوای کاشت حلزون شده استفاده خواهد شد که در حال تدوین این کتاب می‌باشیم. در پایان همچون گذشته از کلیه خانواده ناشنوایان و کسانی که مجموعه این کتاب‌ها را مطالعه می‌فرمایند انتظار داریم که ما را درخصوص بهتر و روان‌شدن مطالب کتاب و نیازهای آموزشی خود مطلع نمایند تا بتوانیم خدمتی به این قشر از جامعه انجام دهیم. در اینجا لازم می‌دانم از ریاست محترم دانشگاه سرکار خانم دکتر شهربانو نخعی و مدیر محترم انتشارات جناب آقای دکتر رضا سیدنور تشکر و قدردانی نمایم.

دکتر یونس لطفی
مدیر گروه آموزشی شنوایی‌شناسی

مقدمه:

یادگیری از بدو تولد آغاز می‌شود. چهار سال اول زندگی کودک سالهای طلایی یادگیری اوست. در طی این سالها شخصیت کودک با تقلید شکل می‌گیرد و توانایی وی برای آموزشهای بعدی تعیین می‌شود. در عین حال یادگیری گفتار و زبان نیز در طی سالها صورت می‌گیرد. یادگیری کودک بستگی زیادی به مدارج تحصیلی والدین ندارد، بلکه به عشق، حمایت از کودک و درک آنان از موقعیت او دارد. کودکان کم‌شنوا برای یادگیری هرچه بیشتر ارتباط، زبان و گفتار نیاز مبرمی به حمایت و درک والدین خود دارند. هرچه اطلاعات و آگاهی والدین از موقعیت کودک خود بیشتر باشد، بهتر می‌توانند در راه یادگیری مهارتهای اصلی زندگی مثل ارتباط به او کمک کنند.

دروسی که پیش‌رو دارید، در کلینیک جان تریسی برای والدین کودکان ۲ تا ۶ سال کم‌شنوا تهیه شده است. این دروس برای هر کسی که کودک کم‌شنوا داشته باشد در سراسر دنیا فرستاده می‌شود. در حال حاضر در سه کشور ایران، اطریش و تایلند نسبت به ترجمه این دروس همت گمارده و والدین می‌توانند دروس را با زبان خود مطالعه نمایند.

اولین ترجمه در سال ۱۳۷۶ در دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، گروه آموزشی و توانبخشی ناشنوایان تکثیر و منتشر شده و ویرایش دوم این دروس در سال ۱۳۸۳ در همان گروه تکمیل و چاپ گردید. دروس حاضر شامل سه بخش اصلی است. دروس اول در هر درس درباره نحوه برقراری ارتباط کودکان کم‌شنوا بحث می‌کند. اطلاعات موجود در این بخش چگونگی برقراری ارتباط با کودک کم‌شنوا را توضیح می‌دهد.

بخش دوم با عنوان «شما و کودکتان» درباره رشد کودک مطالب مفیدی را مطرح می‌کند. اطلاعات این بخش در مورد تمام کودکان چه شنوا و چه کم‌شنواست و مراحل مختلف رشد را به طور کلی بررسی می‌نماید. بحثهای عمومی دیگر که در مورد همه کودکان کاربرد دارد مثل امنیت خانه، محل بازی و غیره نیز در این بخش گنجانده شده است.

بخش آخر هر درس بازیهایی را معرفی کرده که هر کدام به زبان آموزی و آموزش های شنوایی و گفتاری کودک کمک می‌کند و در عین حال سرگرم کننده نیز می‌باشد. می‌توان این بازیها را با اعضای دیگر خانواده نیز انجام داد تا همه کودکان خانواده از با هم بودن لذت ببرند. در پایان هر بازی که در طی مدت زمان خاصی انجام می‌شود والدین و کودک می‌بایست به اهداف

گفته شده در ابتدای هر بازی دست یافته باشند. ممکن است سن کودک در یک زمان مشخص برای انجام یک بازی خاص کم باشد، در این صورت انجام بازی به بعد موکول می‌شود.

برای اتمام این دوره یکسال یعنی یک ماه برای هر درس زمان در نظر گرفته شده است. ممکن است بعضی از والدین زودتر و بعضی دیرتر دوره را تکمیل کنند، اما مهم این است که تمامی اطلاعات و مطالب گفته شده توسط والدین خوانده و انجام گردد. در این صورت است که نتیجه بهینه و مطلوبی بدست می‌آید.

امید است با مطالعه این مجموعه و ارسال نقطه نظرات و ارشادات خود به این گروه ما را در تکمیل و تصحیح مطالب یاری فرمایید.

مترجمین

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

سازمان بهزیستی استان تهران

آموزش گام به گام کودکان کم شنوای ۶-۲ سال

((درس اول))

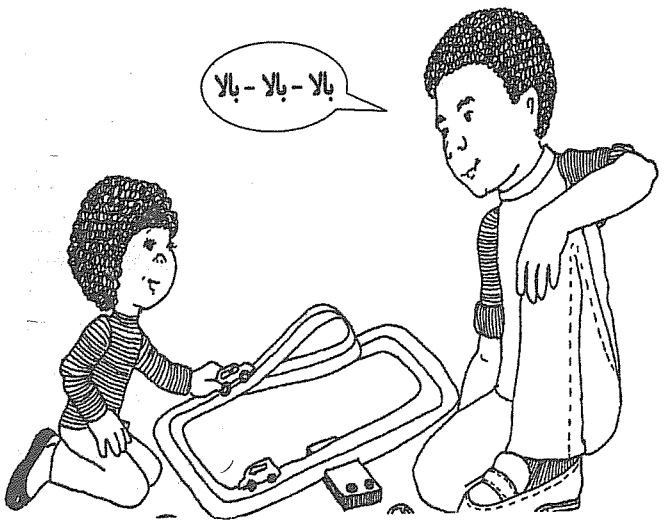

(مجموعه ۱۲ درس)

ترجمه و گردآوری مطالب :

دکتر یونس لطفی

اکرم حاج علی اکبر

سودابه افشارپور

فهرست مطالب

((درس اول))

نحوه برقراری ارتباط ۲

ارتباط غیر گفتاری

برگه ارتباط ۱۴

شما و کودکتان ۱۵

همه می توانند کمک کنند

بازیها و فعالیتهایی برای یادگیری بیشتر ۲۹

بازی *روزانه* : لباس پوشیدن ۳۲

زمان بازی : آب بازی ۳۶

بازی فکری : همانند سازی ۳۹

بازی شنوایی : تعلیم گوش دادن ۴۲

بازی گفتاری : اصوات محیطی ۴۴

نکات مهم / محل یادداشت والدین ۴۷

خود را بیازمایید ۴۸

ایده های کلیدی / گزارش درس اول ۵۰

والدین عزیز

اولین درس از مجموعه دوازده درس" آموزش گام به گام کودکان کم شنوای دو تا شش ساله در خانه " تقدیم می گردد. این دروس طوری طراحی و ارائه شده اند تا یار و یاور والدین کودکان دو، سه، چهار و پنج ساله کم شنوا در انجام وظیفه مهم، با ارزش و مشکل آنان باشد.

بخش نحوه برقراری ارتباط در این درس در مورد طرز برقراری ارتباط با کودک بدون استفاده از کلمات است. در خصوص این گفتگوی بدون کلمات در این بخش پیشنهاداتی ارائه شده و روش آن به شما آموزش داده می شود. با بکار گیری این روشها می توانید بدون استفاده از کلمات با فرزندتان ارتباط برقرار کرده و او نیز می تواند با شما ارتباط برقرار کند.

بخش " شما و کودکتان " موضوعات مختلفی را شامل شده و تاکید بیشتری بر نیازهای شما به عنوان یک فرد و ولی کودک دارد. همچنین درباره نیازهای کودک به عنوان یک کودک و نیازهای او به عنوان کودک کم شنوا و ارتباط این موضوع با شما و خانواده شما بحث می کند.

بخش " بازی ها و فعالیت هایی برای یادگیری بیشتر " شامل پیشنهاداتی درمورد تطبیق بازیها با سن کودک شما و سطح برقراری ارتباط وی می باشد.

وقتی درس را به پایان رساندید، گزارش فعالیت های خود را در ورقه مخصوص تکمیل و برای ما ارسال دارید. هر گونه پیشنهاد و انتقادی دارید اعلام فرمائید و هر چه اطلاعات بیشتری در خصوص فعالیت خود و فرزندتان ارسال کنید، ما نیز بیشتر می توانیم شما را راهنمایی و یاری کنیم.

نحوه برقراری ارتباط

ارتباط غیر گفتاری

وقتی به ارتباط فکر می کنید، بلافاصله به فکر گفتن و شنیـــدن، خوانـــدن و نوشتن، لغـات یـا زبـان می افتید، اما زبان تنها بخشی از ارتباط است که ارتباط گفتاری (با اسـتفاده از کلمـات) نامیـــــده می شود. ما به صورت غیر گفتاری و بدون استفاده از لغات نیز ارتباط برقرار می کنیم.

ارتباط غیرگفتاری اغلب با ارتباط گفتاری همراه است. ما هنگام صحبت لبخند می زنیـم یـا اخـم می کنیم، ناراحت بنظر می رسیم یا خوشحالیم. از حرکات بدن هم استفاده می کنیم مثلاً وقتی بـه موضوعی علاقه مندیم به طرف گوینده خم می شویم. ارتباط غیر گفتاری بدون استفاده از زبان برقرار می شود، برای مثال وقتی کودکی زمین می خـورد و گریه می کند یعنی می خواهد کسـی او را بلنـد کند یا وقتـی به شیء اشـاره می کند یعنـی آنرا می خواهد.

حرکات بدن

اغلب ما هنگام صحبت کردن حالت می گیریم و دست یا سرمان را حرکت می دهیم. بعضی از حرکات بیشتری استفاده می کنند و بعضی از حرکات کمتر. بیشتر ما هنگام صحبت با کودکان حرکات خاصی انجام می دهیم، مـثلاً موقـع خداحافظی دسـت تـکان می دهیم یا وقتی مـــی خواهیـم بگوییـم کـه غذایی خوشمزه است شکم را مالش می دهیم یا وقتی جواب سوالی را نمی دانیم شانـــــه را بـــــالا می اندازیم یا اینکه وقتی از کودک می خواهیم که بخوابد ســرمان را خـم مـی کنیـم. شـاید شـما از حرکات دیگری نیز استفاده کنید.